

5.7 Umění a kultura

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast umění a kultura umožňuje žákům jiné než pouze racionální poznávání světa. Přináší umělecké osvojování světa, osvojování s estetickým účinkem. Zde dochází k rozvíjení specifického citění, tvořivosti, vnímavosti jedince k uměleckému dílu a jeho prostřednictvím k sobě samému i k okolnímu světu. V tvořivých činnostech jsou rozvíjeny schopnosti nonverbálního vyjadřování prostřednictvím tónu a zvuku, linie, bodu, tvaru, barvy, gesta, mimiky atd.

V etapě základního vzdělávání je oblast umění a kultura zastoupena vzdělávacími obory, jejichž názvy tvoří názvy vyučovacích předmětů Hudební výchova a Výtvarná výchova.

Na 1. stupni základního vzdělávání se žáci seznamují prostřednictvím činností s výrazovými prostředky a s jazykem hudebního a výtvarného umění, ale také umění dramatického a literárního. Učí se s nimi tvořivě pracovat a užívat je jako prostředků pro sebevyjádření. Na 2. stupni se otevírá cesta širšímu nazírání na kulturu a umění v historických a společenských kontextech. Součástí se stávají díla literární a dramatická, tvorba multimediální i samotné znakové systémy.

Hudební výchova vede žáka prostřednictvím vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností k porozumění hudbě, k jejímu aktivnímu vnímání a využívání jako prostředku komunikace.

Výtvarná výchova pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy. Tvůrčími činnostmi – rozvíjejí smyslové citlivosti, uplatňováním subjektivity a ověřováním komunikačních účinků – je žák veden k uplatňování osobně jedinečných pocitů a prožitků a k zapojení do procesu tvorby a komunikace na své úrovni.

5.7.1 Hudební výchova

a) Charakteristika vyučovacích předmětů

Obsahové, časové a organizační vymezení na 1. stupni školy

Tematické okruhy vyučovacích předmětů:

Obsahovými doménami vyučovacích předmětů Hudební výchova jsou vokální, instrumentální, hudebně pohybové a poslechové činnosti. Vychází ze vzdělávacího oboru Hudební výchova.

Ve *Vokálních činnostech* se pracuje s hlasem, přičemž dochází ke kultivaci pěveckého i mluveného projevu v souvislosti s uplatňováním a posilováním správných pěveckých návyků.

V *Instrumentálních činnostech* je obsahem hra na hudební nástroje a jejich využití při hudební reprodukci a popřípadě i produkci.

Podstatou *Hudebně pohybových činností* je ztvárňování hudby a reagování na ni pohybem, tancem a gesty.

Poslechové činnosti se zaměřují na aktivní vnímání znějící hudby, při němž se žák seznamuje s žánrovou, stylovou hudbou.

Prostřednictvím těchto čtyř činností vede hudební výchova žáky k porozumění hudebního umění a k hudbě, k jejímu aktivnímu vnímání a využívání jako prostředku komunikace. Těmito činnostmi, které se vzájemně propojují, ovlivňují a doplňují, rozvíjíme celkovou osobnost žáka a jeho individuální hudební schopnosti a dovednosti – sluchové, rytmické, pěvecké, intonační, instrumentální, hudebně pohybové, hudebně tvořivé a poslechové. Žák se zde může uplatnit např. v sólovém, skupinovém i sborovém zpěvu, ve sborové hře a doprovodu zpěvního projevu, dále pak při tanci a pohybovém doprovodu hudby.

Integrace průřezových témat do vyučovacího předmětu:

Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní, Sociální a Morální rozvoj

Výchova demokratického občana – Občanská společnost a škola

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Evropa a svět nás zajímá, Jsme Evropané

Multikulturní výchova – Kulturní difference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita

Environmentální výchova – Ekosystémy, Základní podmínky života, Vztah člověka k prostředí

Mediální výchova – fungování a vliv médií ve společnosti

Realizace předmětu v ročnících a týdenní časová dotace:

1. ročník: 1 hodina

2. ročník: 1 hodina

3. ročník: 1 hodina

4. ročník: 1 hodina

5. ročník: 1 hodina

Výuka probíhá v kmenových třídách nebo v odborné učebně. Důležitou součástí výuky je návštěva kulturně – vzdělávacích akcí. Talentovaným žákům je umožněno navštěvovat hudebně-pěvecký kroužek.

Obsahové, časové a organizační vymezení na 2. stupni školy

Hudební výchova vede k estetickému prožitku, rozvíjí hudební citění, tvořivost, vnímavost a schopnost nonverbálního vyjadřování. Prostřednictvím poznání a pochopení uměleckých hodnot učí žáky tolerantnímu přístupu k různým kulturním hodnotám minulosti i současnosti. Vede žáka k tvořivému přístupu ke světu a k obohacování jeho emocionálního života.

Tematické okruhy vyučovacího předmětu:

Vzdělávací obsah předmětu zahrnuje tyto tematické okruhy: *Vokální činnosti, Instrumentální činnosti, Hudebně pohybové činnosti, Poslechové činnosti.*

Integrace průřezových témat do vyučovacího předmětu:

Osobnostní a sociální rozvoj – Osobnostní, Sociální a Morální rozvoj

Výchova demokratického občana – Občan, občanská společnost a stát

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Evropa a svět nás zajímá,

Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané

Environmentální výchova – Ekosystémy, Vztah člověka k prostředí

Multikulturní výchova – Kulturní difference, Lidské vztahy

Realizace předmětu v ročnících s týdenní časovou dotací:

6. ročník: 1 hodina

7. ročník: 1 hodina

8. ročník: 1 hodina

9. ročník: 1 hodina

Výuka na druhém stupni probíhá v kmenových třídách, v učebně hudební výchovy. Součástí výuky jsou návštěvy kulturních představení a výstav, či jiných společenských akcí spojených s hudbou a uměním.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků na 1. stupni školy

Kompetence k učení:

Učitel

- podporuje u žáků používání obecných termínů, znaků, symbolů,
- rozvíjí u žáků pozitivní vztah k hudbě,

- využívá u žáků pozorování a porovnávání znalostí a dovedností pro využití v praxi,
- využívá u žáka získaných informací v procesu učení a v praktickém životě.

Kompetence k řešení problémů:

Učitel

- podporuje u žáků samostatný výběr vhodného hudebního doprovodného nástroje,
- učí žáka schopnosti rozpoznávat a reprodukovat tóny,
- učí žáka schopnosti určování stylů hudby z hudebního poslechu.

Kompetence komunikativní:

Učitel

- rozvíjí u žáků schopnost ovládání verbální a nonverbální komunikace,
- učí žáky pojmenovávání jednotlivých hudebních nástrojů,
- využívá u žáků reprodukování textů písní,
- učí žáky vyjadřování vlastních postojů k hudbě a zážitků z hudby,
- podporuje u žáků snahu porozumět různým zvukům a různým typům hudby,
- pokládá otázky žákům a vyžaduje odpověď na ně.

Kompetence sociální a personální

Učitel

- podporuje u žáků spolupráci ve skupině (sborový zpěv),
- usiluje o vytváření příjemného klima v kolektivu,
- posiluje u žáků překonávání nesmělosti, studu, strachu,
- učí žáky respektovat odlišné názory ostatních.

Kompetence občanské:

Učitel

- klade důraz u žáků na dodržování pravidel společenského chování na kulturních akcích,
- vysvětluje důležitost respektování tradic a kulturních hodnot jiných etnik,
- podporuje žáky v účasti různých aktivit.

Kompetence pracovní:

Učitel

- podporuje u žáků používání jednoduchých hudebních nástrojů,
- posiluje u žáků osvojování si základů hlasové hygieny,
- vychovává žáky ke spolupráci – přijímání role ve skupině, oceňování spolupráce a tolerování individuality druhých.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků na 2. stupni školy

Kompetence k učení

Učitel

- podporuje samostatnost a tvořivost,
- zapojuje žáky do soutěží.

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- podporuje týmovou práci,
- podporuje žáky v aktivní činnosti.

Kompetence komunikativní

Učitel

- pěstuje u žáků potřebu kultivovaného projevu, včetně nonverbální komunikace.

Kompetence občanské

Učitel

- vychovává žáky, aby si vážili našich kulturních tradic.

Kompetence pracovní:

Učitel

- podporuje u žáků používání jednoduchých hudebních nástrojů,
- dbá u žáků na dodržování vymezených pravidel,
- dbá u žáků na plnění povinností.

b) Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Hudební výchova, který je realizován v 1. – 5. ročníku na 1. stupni a v 6. – 9. ročníku na 2. stupni, je dále rozpracován po ročnících na samostatných stránkách.

Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**
 Vyučovací předmět: **Hudební výchova**
 Ročník: **1.**

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák ➤ zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase	Žák ➤ zazpívá podle svých možností v jednohlase ➤ interpretuje podle svých schopností jednoduchou jednohlasou píseň podle hraného a zpívaného vzoru	Vokální činnosti - pěvecký a mluvený projev (dýchání, výslovnost, dynamicky odlišený zpěv) - hlasová hygiena - hlasový rozsah (c ₁ -a ₁), hlavový tón	ČJ – správná výslovnost, pamětné zvládnutí textu, hudebně pohybové hry a improvizace Pr – základní hygienické návyky, nácvik dechových cvičení VV – vyjádření melodie nebo rytmu TV – pochod, cvičení na hudbu M – opakování číselných řad v písni
➤ rytmitizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem ➤ využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře	➤ získá praktické zkušenosti s rytmem, dynamikou a tempem ➤ seznámí se s jednoduchými doprovody na Orffovy nástroje	Instrumentální činnosti - hra na tělo - hra na Orffovy nástroje rytmické (ve $\frac{2}{4}$ a $\frac{3}{4}$ taktu) a nástroje melodické	OSV (Osobnostní rozvoj, Sociální rozvoj, Morální rozvoj) - průřezové téma se prolíná veškerým učivem v ročníku. VDO (Občanská společnost a škola)-demokratické vztahy
➤ reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie	➤ reaguje na hudbu pohybem ➤ odhadne správnou velikost prostoru k pohybu ➤ rozezná směr melodie	Hudebně pohybové činnosti - hra na tělo (ve $\frac{2}{4}$ a $\frac{3}{4}$ taktu), pohybové vyjádření emocionálního zážitku	MuV (Kulturní diference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita) – poslech skladeb cizích zemí

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
		z hudby, pohyb na místě i v prostoru, hry se zpěvem.	
➤ rozlišuje jednotlivé kvality tónu, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby ➤ rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálněinstrumentální	➤ rozliší kvalitu tónu ➤ seznámí se s hudebními nástroji – klavír, zobcová flétna, housle, buben ➤ rozliší hudbu vokální a instrumentální ➤ rozpozná pochod a ukolébavku	<i>Poslechové činnosti</i> - vlastnosti tónu – délka, výška, síla, barva - nonverbální vyjádření způsobu hry na hudební nástroje - hudba vokální a instrumentální, lidský hlas – hudební nástroj - pochod – ukolébavka	EV (Ekosystémy, Základní podmínky života, Vztah člověka k prostředí) – zpěv textů s tímto tématem

Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**
Vyučovací předmět: **Hudební výchova**
Ročník: **2.**

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák ➤ zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase	Žák ➤ rozvíjí podle svých možností zpěv v jednohlase ➤ interpretuje podle svých schopností jednoduchou jednohlasou píseň podle hraného a zpívaného vzoru	Vokální činnosti - pěvecký a mluvený projev (dýchání, výslovnost, dynamicky odlišený zpěv, nasazení a tvorba tónu) - hlasová hygiena - rozšiřování a sjednocování hlasového rozsahu ($c^1 - h^1$), rozvíjení hlavového tónu - melodie stoupá – klesá	ČJ – správná výslovnost, pamětné zvládnutí textu, hudebně pohybové hry a improvizace Pr – základní hygienické návyky, nácvik dechových cvičení VV – vyjádření melodie nebo rytmu TV – pochod, cvičení na hudbu, taneční improvizace M – opakování číselných řad v písni
➤ využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře ➤ rytmitizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem	➤ pracuje s jednoduchými doprovody na Orffovy nástroje ➤ zahraje melodický doprovod s využitím 1. a 5. stupně ➤ rytmitizuje a melodizuje jednoduché texty ➤ hraje hudební hry ➤ pozná píseň s jednodílnou písňovou formou ➤ seznámí se se čtením rytmického schématu	Instrumentální činnosti - hra na tělo - hra jednoduchých rytmických a melodických doprovodů na Orffovy nástroje (ve $\frac{2}{4}$ a $\frac{3}{4}$ taktu) - hudební hry (ozvěna, otázka – odpověď) - jednodílná písňová forma (a-b) - záznam instrumentální melodie (čtení rytmického	OSV (Osobnostní rozvoj, Sociální rozvoj, Morální rozvoj) - průřezové téma se prolíná veškerým učivem v ročníku. VDO (Občanská společnost a škola) demokratické vztahy MuV (Kulturní diference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita) – poslech skladeb cizích zemí EV (Ekosystémy, Základní podmínky života, Vztah člověka k prostředí)-zpěv textů s tímto

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
	➤ vytleská s pomocí rytmické schéma	schématu jednoduchého motivku či tématu (instrumentální skladby)	tématem
➤ reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie	➤ reaguje pohybem na znějící hudbu ➤ odhadne správnou velikost prostoru k pohybu ➤ provede poskočný krok, správně drží ruce při tanečku ➤ doprovodí zpěv pantomimickým vyjádřením ➤ znázorní obrysy melodie	Hudebně pohybové činnosti - hra na tělo (ve 2/4 a 3/4 taktu), pohybové vyjádření stoupání klesání melodie, vyjádření tempa, dynamiky a emocionálního zážitku z hudby, pantomima, orientace v prostoru, hry se zpěvem.	
➤ rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálněinstrumentální	➤ seznámí se s dalšími hudebními nástroji – trubka, klarinet, pozoun, kontrabas, malý a velký buben ➤ rozliší hudbu, lidský hlas a některé hudební nástroje ➤ rozpozná hudbu taneční, pochodovou, ukolébavku, atp. ➤ slovně vyjádří názor na poslechové skladby	Poslechové činnosti - vlastnosti tónu – délka, výška, síla, barva. Vztahy mezi tóny – souzvuk, akord. - nonverbální vyjádření způsobu hry na hudební nástroje - hudba vokální, instrumentální a vokálně instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj - hudební styly a žánry - interpretace hudby	

Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**
Vyučovací předmět: **Hudební výchova**
Ročník: **3.**

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák ➤ zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase	Žák ➤ zpívá podle svých možností v jednohlase ➤ interpretuje podle svých schopností jednoduchou jednohlasou píseň podle hraného a zpívaného vzoru ➤ zvolí správnou sílu hlasu ➤ rozliší stoupavou a klesavou melodii	Vokální činnosti - pěvecký a mluvený projev (dýchání – v pauze a mezi frázemi, výslovnost, dynamicky odlišený zpěv, nasazení a tvorba tónu) - hlasová hygiena - rozšiřování a sjednocování hlasového rozsahu ($c^1 - c^2$), rozvíjení hlavového tónu - melodie vzestupná, sestupná, lomená	ČJ – správná výslovnost, pamětné zvládnutí textu, hudebně pohybové hry a improvizace Pr – základní hygienické návyky, nácvik dechových cvičení VV – vyjádření melodie nebo rytmu TV – pochod, cvičení na hudbu, taneční improvizace M – opakování číselných řad v písni
➤ rytmitizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem ➤ využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře	➤ rytmitizuje a melodizuje texty ➤ vymyslí náměty k hudebním hrám ➤ pozná písně s jednodílnou písňovou formou ➤ upevňuje čtení rytmického schématu ➤ vytleská rytmické schéma ➤ doprovodí píseň na Orffovy nástroje	Instrumentální činnosti - hra na tělo - hra rytmických a melodických doprovodů na Orffovy nástroje s použitím souzvuků dvou tónů (ve $\frac{2}{4}$ a $\frac{3}{4}$ taktu) - hudební hry (ozvěna, otázka – odpověď) - jednodílná písňová forma (a-b) - záznam instrumentální	OSV (Osobnostní rozvoj, Sociální rozvoj, Morální rozvoj) - průřezové téma se prolíná veškerým učivem v ročníku. VDO (Občanská společnost a škola) demokratické vztahy MuV (Kulturní diference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita) – poslech skladeb cizích zemí EV (Ekosystémy, Základní podmínky života, Vztah člověka

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
		melodie (čtení rytmického schématu motivku či tématu instrumentální skladby)	k prostředí) zpěv textů s tímto tématem
➤ reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie	➤ pohybuje se na znějící hudbu ➤ využije přiměřeně prostor k pohybu ➤ provede přisunný krok, správně drží ruce při tanečku ➤ pomocí pantomimy rozpozná charakter a obsah písně ➤ vyjádří pohybem směr melodie	Hudebně pohybové činnosti - hra na tělo (ve $\frac{2}{4}$ a $\frac{3}{4}$ taktu), pohybové vyjádření stoupání a klesání melodie, vyjádření tempa, dynamiky a emocionálního zážitku z hudby, pantomima, orientace v prostoru, hry se zpěvem, dvoudobá chůze a tanec.	
➤ rozlišuje jednotlivé kvality tónu, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby ➤ rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálněinstrumentální	➤ rozliší kvalitu tónu a vztahy mezi tóny ➤ pojmenuje další hudební nástroje – smyčcové, dechové, bicí (violoncello, akordeon, lesní roh, tuba, cembalo (spinet), činely) ➤ rozliší hudbu, lidský hlas a některé hudební nástroje ➤ rozliší hudbu taneční, pochodovou, ukolébavku, atp. ➤ vyjádří názor na poslechové skladby	Poslechové činnosti - vlastnosti tónu – délka, výška, síla, barva. Vztahy mezi tóny – souzvuk, akord. - nonverbální vyjádření způsobu hry na hudební nástroje - hudba vokální, instrumentální a vokálně instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj - hudební styly a žánry (menuet, polonéza, rocková hudba) - interpretace hudby	

Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**
Vyučovací předmět: **Hudební výchova**
Ročník: **4.**

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák ➤ zpívá na základě svých dispozic čistě a rytmicky přesně v jednohlase a využívá získané pěvecké dovednosti ➤ realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not	Žák ➤ zazpívá píseň podle svých možností v jednohlase v durových i mollových tóninách ➤ seznámí se s dvojhlasým zpěvem ➤ realizuje podle svých schopností jednoduchou melodii nebo píseň zapsanou pomocí not (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou)	Vokální činnosti - pěvecký a mluvený projev (dýchání – v pauze a mezi frázemi, výslovnost, dynamicky odlišený zpěv, nasazení a tvorba tónu) - hlasová hygiena - rozšiřování a sjednocování hlasového rozsahu ($c^1 - c^2$), rozvíjení hlavového tónu melodie vzestupná, sestupná, lomená	ČJ – správná výslovnost, pamětné zvládnutí textu, hudebně pohybové hry a improvizace ČaS – základní hygienické návyky, nácvik dechových cvičení VV – vyjádření melodie nebo rytmu TV – pochod, cvičení na hudbu, taneční improvizace M – opakování číselných řad v písni OSV (Osobnostní rozvoj, Sociální rozvoj, Morální rozvoj) - průřezové téma se prolíná veškerým učivem v ročníku.
➤ využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní ➤ rozpozná hudební formu	➤ rytmizuje a melodizuje texty ➤ využije Orffovy nástroje, popř. podle svých schopností a dovedností jednoduché hudební nástroje ➤ vymyslí náměty k hudebním hrám ➤ určí hudební formu	Instrumentální činnosti - hra na tělo - hra rytmických a melodických doprovodů na Orffovy nástroje s použitím souzvuků dvou tónů (ve $\frac{2}{4}$ a $\frac{3}{4}$ taktu) - hudební hry (ozvěna, otázka –	VDO (Občanská společnost a škola) - demokratické vztahy VMEGS (Evropa a svět nás zajímá, Jsme Evropané) - porovnávání naší a zahraniční hudby MuV (Kulturní diference, Lidské vztahy, Etnický původ,

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
jednoduché písně či skladby	jednoduché písně ➤ upevňuje čtení rytmického schématu ➤ vytvoří jednoduché přehledy, mezihry a dohry	odpověď) - jednoduchá písňová forma (a-b) - záznam instrumentální melodie (čtení rytmického schématu motivku či tématu instrumentální skladby)	Multikulturalita) - poslech skladeb cizích zemí EV (Ekosystémy, Základní podmínky života, Vztah člověka k prostředí) - zpěv textů s tímto tématem MeV (Fungování a vliv médií ve společnosti) - informací o hudbě z různých médií
➤ ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace	➤ ztvární hudbu pohybem s využitím tanečních kroků ➤ vhodně využije prostor k pohybu	Hudebně pohybové činnosti - hra na tělo (ve $\frac{2}{4}$ a $\frac{3}{4}$ taktu), pohybové vyjádření stoupání a klesání melodie, vyjádření tempa, dynamiky a emocionálního zážitku z hudby, pantomima, tanec, orientace v prostoru, hry se zpěvem, dvoudobá chůze	
➤ rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metroritmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny	➤ seznamuje se s dalšími hudebními nástroji a rozpozná hudební nástroje v hudbě ➤ slovně vyjádří názor na poslechové skladby	Poslechové činnosti - vlastnosti tónu, vztahy mezi tóny – souzvuk, akord. - nonverbál. vyjádření způsobu hry na hudební nástroje - hudba vokální, instrumentální a vokálně instrumentální - hudební styly a žánry interpretace hudby	

Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**
Vyučovací předmět: **Hudební výchova**
Ročník: **5.**

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák ➤ zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlas v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti ➤ realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not	Žák ➤ zazpívá podle svých možností intonačně čistě a rytmicky správně v jednohlase nebo v dvojhlas v durových i mollových tóninách ➤ aplikuje podle svých schopností jednoduchou melodii, nebo píseň zapsanou pomocí not (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) ➤ zazpívá kánon	Vokální činnosti - automatizace získaných pěveckých dovedností (dýchání – artikulace, dynamicky odlišený zpěv, nasazení a tvorba tónu, hlasová hygiena) - hudební hry (otázka – odpověď) - zpěv vsedě, v stoje - zpěv české hymny - orientace v notovém záznamu jednoduché melodie (notová osnova, houslový klíč, takt, taktová čára, repetice) - kánon, lidový dvojhlas - rozšiřování a sjednocování hlasového rozsahu (h – d²), rozvíjení hlavového tónu	ČJ – správná výslovnost, pamětné zvládnutí textu, hudebně pohybové hry a improvizace ČaS – základní hygienické návyky, nácvik dechových cvičení VV – vyjádření melodie, rytmu nebo pocitu z poslouchaného nebo zpívaného TV – pochod, cvičení na hudbu, taneční improvizace, polkový a valčíkový krok M – opakování číselných řad v písni OSV (Osobnostní rozvoj, Sociální rozvoj, Morální rozvoj) průřezové téma se prolíná veškerým učivem v ročníku
➤ využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i	➤ rytmitizuje a melodizuje texty ➤ použije k doprovodu Orffovy nástroje ➤ určí hudební formu jednoduché písně nebo	Instrumentální činnosti - hra na tělo - hra lidových písní na Orffovy nástroje (ve $\frac{2}{4}$ a $\frac{3}{4}$ taktu),	VDO (Občanská společnost a škola) demokratické vztahy VMEGS (Evropa a svět nás zajímá, Jsme Evropané) porovnávání naší a zahraniční

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písni ➤ rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby ➤ vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provede elementární hudební improvizace	skladby ➤ čte rytmická schémata ➤ vytvoří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provede elementární hudební improvizace	popř. na zobcové flétny, keyboardy - rozpoznání rytmického schématu jednoduché skladby - písňová forma (a–b, a–b–a) - rozpoznání přede hry, mezihry, dohry - jednoduchý záznam instrumentální melodie (čtení a zápis rytmického schématu písně – nota celá, půlová, čtvrtě ová, osminová + jejich pomlky, takt 2/4, 3/4, 4/4) - vytváření a improvizace přede her, mezi her, do her (s využitím tónového materiálu písně)	hudby MuV (Kulturní diference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita) poslech skladeb cizích zemí EV (Ekosystémy, Základní podmínky života, Vztah člověka k prostředí) zpěv textů s tímto tématem MeV (fungování a vliv médií ve společnosti) čerpání informací o hudbě z různých médií
➤ ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace	➤ ztvární hudbu pohybem s využitím tanečních kroků ➤ vytvoří pohybovou improvizaci podle svých schopností ➤ hraje různé taneční hry	Hudebně pohybové činnosti - hudebně pohybové hry (ve $\frac{2}{4}$ a $\frac{3}{4}$ taktu), pohybové vyjádření charakteru hudby a emocionálního zážitku z ní, pantomima a pohybová improvizace s využitím tanečních kroků, skupinové pohybové vyjádření hudby, utváření pohybové paměti, dvoudobá a třídobá chůze a tanec	

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
		- taneční hry se zpěvem	
➤ rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metroritmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny	➤ seznámí se s dalšími hudebními nástroji, pojmenuje hudební nástroje v hudbě (varhany, harfa a další bicí, strunné, dechové a smyčcové nástroje) ➤ pozná rytmické, dynamické a harmonické změny v hudebním proudu ➤ seznámí se s menuetem ➤ slovně vyjádří názor na poslechové skladby	Poslechové činnosti - vlastnosti tónu – délka, výška, síla, barva., souzvuk, akord. - nonverbální vyjádření způsobu hry na hudební nástroje - hudba vokální, instrumentální a vokálně instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj - interpretace hudby - poslech – pochod, polka valčík a menuet - rozlišování hudby lidové kapely, symfonického orchestru, velkého jazzového orchestru, rockové kapely - informace ze života skladatelů poslouchané hudby (J.S. Bach, W. A. Mozart, L. Janáček)	

Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**
 Vyučovací předmět: **Hudební výchova**
 Ročník: **6.**

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák ➤ uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i mluveném projevu v běžném životě ➤ zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého	Žák ➤ uvědomuje si vlastní hlasový ambitus(rozsah) ➤ postupným cvičením dosahuje rozšíření svého ambitu ➤ zná a používá jednoduché techniky rozezpívání ➤ orientuje se v notové osnově v houslovém, postupně i v basovém klíči ➤ správně provádí notový zápis a taktový rytmus ➤ zpívá dle vlastních hlasových dispozic intonačně správně ➤ vnímá rytmus, reprodukuje tleskáním jednoduché rytmy ➤ vytváří pomocí rytmických nástrojů doprovody k písním ➤ naučí se zpívat podle zpěvníku s doprovodem nebo audiotechniky ➤ vytvoří si zásobník písní, které bezpečně ovládá	Vokální činnosti - uvědomování a postupné zvyšování hlasového ambitu - práce s hlasem- rozezpívání a hlasová hygiena - základy hudební nauky- seznámení se s notovým zápisem - intonace - hudební rytmus - zpěv vybraných písní- lidové a folkové	ČJ – slovesnost (říkadla, pověsti, pohádky) nářečí, dramatické umění a hudba CJ – písně v cizím jazyce D – hudba na hradech a zámcích, písně válečné, historické Z – hudební místopis F – tempo, dynamika, výška tónu TV – cvičení s hudbou OSV (Psychohygiena, Mezilidské vztahy) – správné užívání hlasu, radost z tvořivé činnosti VMEGS (Objevujeme Evropu a svět) – lidové písně, skladby a tance evropských národů MuV (Lidské vztahy) – národopisné oblasti a jejich tvorba, přínos minoritních skupin VDO (Občan, občanská společnost a stát) – hymna ČR EV (Vztah člověka k prostředí) – lidové písně

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
➤ rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu	➤ využívá nástroje Orffova instrumentáře k doprovodům písní ➤ používá rytmické nástroje, s kterými doprovází hrané nebo zpívané písně ➤ vyjadřuje pohybem své nálady, myšlenky a pocity na základě poslechu dané ukázky ➤ aktivně poslouchá hudbu ➤ pohovoří o poslouchané ukázce ➤ rozlišuje vokální a instrumentální hudbu ➤ sluchem pozná a pojmenuje nástroje, které se objevily v ukázce	Instrumentální činnosti - práce s melodickými a rytmickými nástroji Orfeova instrumentáře Hudebně pohybové činnosti - vyjadřování myšlenek a pocitů pohybem, animace písniček Poslechové činnosti - poznávání hudebních děl a jejich skladatelů - B. Smetana, A. Dvořák, W. A. Mozart, L. van Beethoven	

Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**
Vyučovací předmět: **Hudební výchova**
Ročník: **7.**

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák ➤ uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i mluveném projevu v běžném životě ➤ zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého ➤ reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace	Žák ➤ správně nasadí tón ➤ charakterizuje pojem“brániční dýchání“ a využívá jej při zpěvu ➤ zpívá v rámci vlastních dispozic s ohledem k nastávajícím hlasovým změnám reprodukuje tón ➤ zazpívá durovou i mollovou stupnici daného tónu ➤ charakterizuje základní tempová označení ➤ popíše jednotlivé hudební nástroje ➤ zahraje motivky i témata ➤ předvede pohybový doprovod dvoudobých třídobých i čtyřdobých taktů (tanec) ➤ charakterizuje jednohlasou a vícehlasou skladbu	Vokální činnosti - práce s hlasem-šetrné používání hlasu - zpěv vybraných písní-lidové, folkové, písně vznikající v jednotlivých vývojových obdobích - dur-mollové tóniny - základy hudební nauky metrum a tempo - vybrané hudební nástroje Instrumentální činnosti - práce se zobcovou flétnou Hudebně pohybové činnosti - pochod, polka, valčík Poslechové činnosti - poznávání stylů hudby od	ČJ – lidová slovesnost, vánoční tradice – zvyky, koledy CJ – písně v cizím jazyce Z – národopisné oblasti podle mapy ČR TV – cvičení s hudbou OSV (Psychohygiena) – uplatňování pěveckých dovedností a tvůrčí práce v hodinách, sebehodnocení a sebedůvěra VMEGS (Objevujeme Evropu a svět) – lidové písně a skladby jiných národů MuV (Kulturní diference) – písně minoritních skupin, romské písně EV (Vztah člověka k prostředí) – lidové písně o přírodě

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
➤ zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovná ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami	➤ v hudební ukázce popíše znaky jednotlivých období	počátku po éru romantismu a zástupců jednotlivých stylů	

Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**
Vyučovací předmět: **Hudební výchova**
Ročník: **8.**

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák ➤ uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i mluveném projevu v běžném životě ➤ zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého ➤ realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písně a skladby různých stylů a žánrů ➤ rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede	Žák ➤ zazpívá melodii ve své hlasové poloze ➤ charakterizuje pojmy označující dynamiku a řídí se jimi ➤ pojmenuje jednotlivé části skladeb ➤ zahraje písně a jednoduché sklady ➤ pantomimicky reaguje na hudbu ➤ improvizuje pohybové kreace na právě slyšenou hudbu	Vokální činnosti - práce s hlasem-bezpečné nasazení a tvorba tónu, hlavová rezonance - základy hudební nauky, základní dynamická rezonance - základy hudebních forem věta, mezihra, coda Instrumentální činnosti - poznávání klaviatury (klavír, keyboard) Hudebně pohybové činnosti - různá pohybová různá dynamiky, kdy pohyb není vázán tanečními kroky	ČJ – Osvobozené divadlo, Divadla malých forem CJ – hudba a zpěv různých národů, cizojazyčné písně D, OV – tvorba folkařů v závislosti na politické situaci TV – cvičení s hudbou, relaxace OSV (Psychohygiena) – správné návyky a přátelská atmosféra v hodinách VDO (Občan, občanská společnost a stát) – význam folkařů v závislosti na politické situaci VMEGS (Evropa a svět nás zajímá) – vývoj jazzu v Evropě, jazzové osobnosti, lidové písně jiných národů MuV (Kulturní diference) – vývoj jazzu od afroamerické hudby

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
jednoduchou pohybovou vazbu ➤ orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku	➤ pojmenuje hudební styly do poloviny 20. století ➤ charakterizuje poslouchanou hudbu a zařadí ji k hudebnímu stylu ➤ poznává skladatele různých hudebních stylů do poloviny 20. století	<i>Poslechové činnosti</i> - vývoj jazzu, popu, folku - hudební divadlo a film - osobnosti světové hudby	

Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**
Vyučovací předmět: **Hudební výchova**
Ročník: **9.**

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák ➤ realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písně a skladby různých stylů a žánrů ➤ využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách ➤ reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace ➤ orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické	Žák ➤ uplatňuje získané vokální návyky při vlastním pěveckém projevu ➤ zpívá vybrané písně současných českých i zahraničních autorů ➤ zahraje ne některý z Orffeova instrumentáře ➤ využívá k tanci naučené kroky ➤ zařadí poslouchanou hudbu do určitého hudebního slohu a stylu ➤ nalézá souvislosti mezi	Vokální činnosti - reflexe vokálního projevu- vokální sebehodnocení a možnosti zlepšení - zpěv písní od současných autorů (jazz, folk, rock, hip hop) Instrumentální činnosti - zdokonalování hry na nástroje Orffeova instrumentáře Hudebně pohybové činnosti - základní taneční kroky, vlastní pohybové ztvárnění slyšené hudby Poslechové činnosti - hudební styly a žánry- poslech, hledání souvislostí k autorovi, jeho	ČJ – zhudebňování literárních děl českých i světových - české tradice a jejich odraz v lidových písních D – hudba ve spojení s historickými událostmi Z – hudební místopis TV – cvičení s hudbou OSV (Psychohygiena, Mezilidské vztahy, Hodnoty a postoje) – využití pěveckých, instrumentálních a pohybových dovedností při hudebních aktivitách, tolerance k různým hudebním žánrům VMEGS (Jsme Evropané) – orientace v evropských hudebních slozích a formách, vývoj evropské hudby, písně evropských národů EV (Vztah člověka k prostředí) – vztah a vazby na přírodní prostředí vyjádřené v lidových písních i umělecké tvorbě

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku ➤ vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění	hudbou a ostatními oblastmi kultury v daném období ➤ provádí rozbor skladby po hudební stránce	době, společnosti, kultuře, zvykům - poslech a reprodukce písni známých českých i zahraničních autorů - sluchová analýza hudební skladby-melodika, rytmus, harmonizace, tempo	

5.7.2 Výtvarná výchova

a) Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení na 1. stupni školy

Výtvarná výchova je postavena na tvůrčích činnostech – tvorbě, vnímání a interpretaci. Vzdělávání v tomto vyučovacím předmětu podchycuje zájem žáků o výtvarné umění, a seznamuje je se základními zákonitostmi při používání různých jednoduchých výtvarných technik. Ve Výtvarné výchově se především zaměřujeme na vlastní tvořivou práci žáků, jejich seberealizaci a rozvoj představivosti, rozvíjení estetického citění.

Tematické okruhy vyučovacího předmětu:

Vzdělávací obsah zahrnuje tři okruhy. Obsahem *Rozvíjení smyslové citlivosti* jsou činnosti, které umožňují žákovi rozvíjet schopnost rozeznávat podíl jednotlivých smyslů na vnímání reality a uvědomovat si vliv této zkušenosti na výběr a uplatnění vhodných prostředků vyjádření. Obsahem *Uplatňování subjektivity* jsou činnosti, které vedou žáka k uvědomování si a uplatňování vlastních zkušeností při tvorbě, vnímání a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření. Obsahem *Ověřování komunikačních účinků* jsou činnosti, které umožňují žákovi utváření obsahu vizuálně obrazných vyjádření v procesu komunikace a hledání nových i neobvyklých možností pro uplatnění výsledků vlastní tvorby, děl výtvarného umění i děl dalších obrazových médií. Vychází ze vzdělávacího oboru Výtvarná výchova. Vyučovací předmět Výtvarná výchova je spjat s ostatními předměty různých vzdělávacích oblastí.

Integrace průřezových témat do vyučovacího předmětu:

Osobnostní a sociální rozvoj – Osobnostní, Sociální a Morální rozvoj

Výchova demokratického občana – Občanská společnost a škola

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět

Multikulturní výchova – Kulturní difference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita

Environmentální výchova – Ekosystémy, Základní podmínky života, Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Vztah člověka k prostředí

Mediální výchova – fungování a vliv médií ve společnosti, tvorba mediálního sdělení

Realizace předmětu v ročnících s týdenní časovou dotací:

1. ročník:	1hodina
2. ročník:	1hodina
3. ročník:	1hodina
4. ročník:	2 hodiny
5. ročník:	2 hodiny

Výuka probíhá většinou v kmenových třídách, občas venku. Součástí výuky jsou návštěvy výstav. Žáci využívají při práci jednoduchých výtvarných technik.

Obsahové, časové a organizační vymezení na 2. stupni školy

Vyučovací předmět Výtvarná výchova pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy. Rozvíjí tvůrčí činnosti, smyslovou citlivost a uplatňování subjektivity. Přistupuje k uměleckému procesu v jeho celistvosti a chápe ho jako způsob poznání a komunikace. Užívá různých uměleckých vyjadřovacích prostředků včetně nejnovějších informačních a komunikačních technologií.

Tematické okruhy vyučovacího předmětu:

Vzdělávací obsah zahrnuje tři okruhy: *Rozvíjení smyslové citlivosti*, *Uplatňování subjektivity*, *Ověřování komunikačních účinků*.

Integrace průřezových témat do vyučovacího předmětu:

Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj, Sociální rozvoj, Morální rozvoj

Výchova demokratického občana – Občanská společnost a škola, Občan, občanská společnost a stát, Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané

Multikulturní výchova – Kulturní diference, Lidské vztahy, Etnický původ

Environmentální výchova - Ekosystémy, Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Vztah člověka k prostředí

Mediální výchova – práce v realizačním týmu, fungování a vliv médií ve společnosti

Realizace předmětu v ročnících s týdenní časovou dotací:

6. ročník: 2 hodiny

7. ročník: 1 hodina

8. ročník: 1 hodina

9. ročník: 2 hodiny

Výuka probíhá v jednotlivých třídách, v učebně výpočetní techniky, v učebně infocentra, v učebně multimediální výchovy, v knihovně nebo mimo budovu školy (práce v plenéru). Žáci využívají při práci složitějších výtvarných technik. Vyučuje se zpravidla v bloku dvou vyučovacích hodin.

**Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí
žáků na 1. stupni školy**

Kompetence k učení

Učitel

- podporuje u žáků samostatné pozorování a vnímání reality a k řešení výtvarných problémů,
- uplatňuje ve výuce provádění experimentů, k porovnávání získaných výsledků a k jejich posuzování žáky,
- podporuje u žáků využívání poznatků v dalších výtvarných činnostech.

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- podněcuje žáky k samostatnému přístupu při řešení výtvarných úkolů,
- rozvíjí u žáků schopnosti samostatně kombinovat vizuálně obrazné elementy,
- učí žáky přemýšlet o různorodosti interpretací téhož vizuálně obrazného vyjádření,
- učí žáky zaujímat vlastní postoje k vizuálně obrazným vyjádřením,
- podporuje u žáků využívání získaných poznání při vlastní tvorbě.

Kompetence komunikativní

Učitel

- užívá ve výuce zapojení žáků do diskuse,
- vychovává žáky k respektování názorů jiných,
- zavádí do výuky metody rozvíjení slovní zásoby o odborné termíny výtvarné oblasti,
- podporuje u žáků formulování myšlenek a názorů v logickém sledu,
- klade důraz u žáků na výstižné, souvislé a kultivované vyjadřování.

Kompetence sociální a personální

Učitel

- vytváří u žáků potřebu k tvořivé spolupráci ve skupině,
- upevňuje příjemnou atmosféru v týmu,
- posiluje u žáků schopnost respektování různorodosti téhož vizuálně obrazného vyjádření,
- podporuje u žáků sebedůvěru a sebeúctu.

Kompetence občanské

Učitel

- učí žáky chápat a respektovat estetické požadavky na životní prostředí,
- umožňuje žákům vytváření si kladného postoje k výtvarným dílům,
- učí žáky respektovat názory druhých lidí.

Kompetence pracovní

Učitel

- klade důraz při práci žáků na zodpovědný přístup k dané práci,
- kontroluje u žáků dodržování hygienických a bezpečnostních pravidel,
- uplatňuje ve výuce využívání návyků a znalostí v další praxi.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků na 2. stupni školy

Kompetence k učení

Učitel

- při teoreticky zaměřených hodinách si žáci vytváří takové učební materiály, aby je mohli dále využívat pro své vlastní učení,
- žáci při své tvorbě poznávají vlastní pokroky a při konečném výstupu si dokáží zpětně uvědomit problémy související s realizací strategie,
- učitel zadává jednotlivé úkoly tak, aby si každý žák mohl sám zorganizovat vlastní činnost,
- využívá kladného hodnocení k motivaci pro další výtvarnou činnost.

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- žákům předkládá dostatek námětů k samostatnému zpracování a řešení problémů souvisejících s výběrem výtvarné techniky, materiálů a pomůcek,
- při zadání úkolu žáka vede, rozpozná výtvarný problém a hledá nejvhodnější způsob řešení,
- učitel zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů.

Kompetence komunikativní

Učitel

- učí při práci žáky vyjádřit svůj názor, vhodnou formou ho obhájit a tolerovat názor druhých,
- klade dostatek prostoru pro střetávání a komunikaci různými formami (písemně, pomocí technických prostředků, výtvarnými prostředky,...),
- dohlíží na dodržování etiky komunikace (naslouchání, respektování originálních nezdařených názorů,...).

Kompetence sociální a personální

Učitel

- učí žáky respektovat pravidla při práci v týmu, dodržovat je a svou pracovní činností kladně ovlivňovat kvalitu práce,
- dodává žákům sebedůvěru a podle potřeby žákům v činnostech pomáhá,
- umožňuje každému žákovi zažít úspěch,
- v průběhu výuky zohledňuje rozdíly v pracovním tempu jednotlivých žáků.

Kompetence občanské

Učitel

- při propagaci školních akcí žáci vytváří plakáty a upoutávky, kterými prezentují školu,
- učí žáky respektovat názor druhých,

- podporuje žáky v prezentaci výsledků své práce a v účasti na výtvarných soutěžích,
- podporuje občanské cítění žáků při vytváření propagačních materiálů.

Kompetence pracovní

Učitel

- při samostatné práci žáky vede ke koncentraci na pracovní výkon, jeho dokončení a dodržují vymezená pravidla,
- vytváří u žáků pozitivní vztah k manuálním činnostem,
- dbá u žáků při práci s výtvarným materiálem, aby dodržovali hygienická pravidla,
- vede žáky ke správným způsobům užití materiálu, nástrojů a vybavení,
- požaduje u žáků dodržování dohodnuté kvality a postupů.

b) Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Výtvarná výchova, který je realizován v 1. – 5. ročníku na 1. stupni a v 6. – 9. ročníku na 2. stupni, je dále rozpracován po ročnících na samostatných stránkách.

Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**
Vyučovací předmět: **Výtvarná výchova**
Ročník: **1.**

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
➤ rozpozná a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ	Žák ➤ použije správné pracovní návyky ➤ pozná základní barvy, pozná barvy světlé, tmavé, husté, řídké ➤ uchytí správně štětec, tužku, pastelku ➤ přizpůsobí kresbu (malbu) velikosti výkresu ➤ vyřeší přiměřené úkoly v plošných i prostorových pracích ➤ použije jednoduché rytmické řešení plochy ➤ kreslí odlehčenou rukou v lineárních kresbách	Rozvíjení smyslové citlivosti - linie, barva, tvary - kompozice plochy - dekorativní práce, výtvar. rytmus - umělecká výtvarná tvorba (ilustrátoři) - dětských knih)	ČJ – ukázky z literatury pro děti lidová poezie, zvyky, ukázky ilustrací M – geometrické tvary Pr – barvy kolem nás PV – práce se stavebnicemi HV – rytmus v písních a říkadlech OSV (Osobnostní rozvoj, Sociální rozvoj, Morální rozvoj) cvičení na rozvoj smyslového vnímání a kreativity – vzájemné poznávání žáků prostřednictvím výtvarných prací – utváření osobních postojů a hodnot, jejich projevů VDO (Občanská společnost a škola)-výchova k demokratickým vztahům VMEGS (Evropa a svět nás zajímá)-tradice, zvyky v Evropě MuV (Kulturní diference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita)-poznávání vlastních kulturních kořenů vzájemný respekt, rovnost

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
			a tolerance mezi etniky
➤ v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace ➤ vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky	➤ v tvorbě vyjádří vlastní prožitky, svou fantazii ➤ výtvarně zpracuje události vnímané různými smysly	<i>Uplatňování subjektivity</i> - výtvarné vyjádření prožitků - prostorové vyjadřování - výtvarné dotváření přírodnin, předmětů – volná malba - ilustrace textů	EV (Ekosystémy, Základní podmínky života, Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Vztah člověka k prostředí) výchova vztahu k životnímu prostředí (tematické práce, dotváření přírodnin)
➤ interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností	➤ slovně vyjádří vnímanou skutečnost	<i>Ověřování komunikačních účinků</i> - popisování a vysvětlování výsledků své vlastní tvorby	

Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**
Vyučovací předmět: **Výtvarná výchova**
Ročník: **2.**

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
➤ rozpozná a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ	Žák ➤ využije základní barvy, uplatní základní barvy, světlostní kontrast ➤ rozpozná linie, tvary, barvy ➤ zvolí s pomocí učitele vhodné prostředky k výtvarnému vyjádření ➤ vyjádří pocity z umělecké výtvarné tvorby ➤ uplatní vnímané smyslové podněty k vyjádření výtvarných představ	Rozvíjení smyslové citlivosti - linie (kultivace, výrazové možnosti), tvary, barvy (základní, světlé, tmavé, kontrast), jejich kombinace - dekorativní práce, výt. rytmus - kompozice plochy, uspořádání objektů do celků na základě jejich výraznosti, velikosti - vizuálně – obrazné vyjádření podnětů vnímaných různými smysly - umělecká výtvarná tvorba, ilustrátoři dětských knih, film, televize	ČJ – ukázky z literatury pro děti lidová poezie, zvyky, ukázky ilustrací M – geometrické tvary Pr – barvy kolem nás PV – práce se stavebnicemi HV – rytmus v písních a říkadlech OSV (Osobnostní rozvoj, Sociální rozvoj, Morální rozvoj) cvičení na rozvoj smyslového vnímání a kreativity vzájemné poznávání žáků prostřednictvím výtvarných prací – utváření osobních postojů a hodnot, jejich projevů VDO (Občanská společnost a škola)-výchova k demokratickým vztahům
➤ v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich	➤ projeví vlastní prožitky, fantazii, představy ve své tvorbě ➤ uplatní linie, tvary, barvy, objekty v prostorových i plošných pracích	Uplatňování subjektivity - vyjádření prožitků, představ, fantazie, nálady - různé typy vizuálně obrazných vyjádření (prostorové objekty,	VMEGS (Evropa a svět nás zajímá)-tradice, zvyky v Evropě MuV (Kulturní diference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita)-poznávání vlastních kulturních kořenů

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
kombinace ➤ vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky	➤ dotvoří předměty a přírodniny	volná malba, ilustrace textů...) - výtvarné dotváření předmětů a přírodnin	vzájemný respekt, rovnost a tolerance mezi etniky
➤ interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností	➤ interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření ➤ nalezne odlišnosti výtvarných projevů druhých ➤ respektuje rozdíly výtvarného zpracování	<i>Ověřování komunikačních účinků</i> - popisování a vysvětlování výsledků vlastní tvorby - utváření osobního postoje v komunikaci	EV (Ekosystémy, Základní podmínky života, Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Vztah člověka k prostředí) -výchova vztahu k životnímu prostředí (tématické práce, dotváření přírodnin)

Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**
Vyučovací předmět: **Výtvarná výchova**
Ročník: **3.**

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák ➤ rozpozná a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ ➤ v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace ➤ vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky	Žák ➤ využije základní barvy, světlostní kontrast, barvy teplé a studené ➤ rozpozná a pojmenuje linie, tvary, barvy, objemy, objekty ➤ porovná je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ ➤ vyjádří se kultivovanou linií ➤ kreslí dřívkem, špejlí, tužkou ➤ zvládne techniku práce vodovými a temperovými barvami, voskovými a suchými pastely ➤ uplatní rytmické řešení plochy ➤ vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly ➤ zvolí vhodné prostředky pro jejich vizuálně obrazné vyjádření ➤ výtvarně zpracuje přírodní	Rozvíjení smyslové citlivosti - linie (kultivace, výrazové možnosti), tvary, barvy (základní, světlé, tmavé, teplé, studené, kontrast), jejich kombinace - dekorativní práce, výt. rytmus - kompozice plochy, uspořádání objektů do celků na základě jejich výraznosti, velikosti - vizuálně – obrazné vyjádření podnětů vnímaných různými smysly - umělecká výtvarná tvorba, ilustrátoři dětských knih, film, televize	ČJ – ukázky z literatury pro děti lidová poezie, zvyky, ukázky ilustrací M – geometrické tvary Pr – tématické práce u zvoleného učiva PV – práce se stavebnicemi HV – rytmus v písních a říkadlech OSV (Osobnostní rozvoj, Sociální rozvoj, Morální rozvoj) cvičení na rozvoj smyslového vnímání a kreativity – Sebepoznání a sebepojetí (vyjadřování vlastních prožitků, představ), vzájemné poznávání žáků prostřednictvím výtvarných prací, utváření osobních postojů a hodnot, jejich projevů VDO (Občanská společnost a škola)-výchova k demokratickým vztahům

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
	materiály, předměty		
➤ v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace	➤ uplatní a zkombinuje linie, tvary, objemy, barvy, objekty v prostorových i plošných pracích	Uplatňování subjektivity - vyjádření prožitků, představ, fantazie, nálady, - různé typy vizuálně obrazných vyjádření (prostorové objekty, volná malba, ilustrace textů...) - výtvarné dotváření předmětů a přírodnin	VMEGS (Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět)-tradice, zvyky v Evropě – poznávání evropských kultur MuV (Kulturní diference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita)-poznávání vlastních kulturních kořenů vzájemný respekt, rovnost a tolerance mezi etniky – rozmanitost různých kulturních tradic
➤ interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností	➤ porovná odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření se svojí dosavadní zkušeností ➤ porovná rozdílné názory ➤ uvědomí si odlišnosti výtvarných projevů druhých ➤ respektuje rozdíly výtvarného zpracování ➤ porovná je s vlastním výtvarným projevem	Ověřování komunikačních účinků - popisování a vysvětlování výsledků vlastní tvorby - utváření osobního postoje v komunikaci v rámci skupiny	EV (Ekosystémy, Základní podmínky života, Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Vztah člověka k prostředí) výchova vztahu k životnímu prostředí (tematické práce, dotváření přírodnin) MeV (Fungování a vliv médií ve společnosti) – média ve společnosti
➤ na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která Samostatně vytvořil, vybral či upravil	➤ nalezne a do komunikace v sociálních vztazích zapojí obsah vizuálně obrazných vyjádření, která vytvořil, vybral či upravil ➤ projeví vlastní prožitky,		

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání „Cesta k dospělosti“
Základní škola Havířov-Šumbark Jarošova 33/851 okres Karviná, příspěvková organizace

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
	fantazii, zkušenosti a představy ve své tvorbě		

Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**
Vyučovací předmět: **Výtvarná výchova**
Ročník: **4.**

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák ➤ při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné) ➤ užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a skulpturní postup; v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model ➤ nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové	Žák ➤ pojmenuje při vlastních tvůrčích činnostech linie, tvary, barvy, objekty, objemy ➤ užije linie a barevné plochy v plošném vyjádření ➤ užije modelování v objemovém vyjádření ➤ řeší úlohy dekorativního charakteru v ploše ➤ využije míchání barev, světlostní kontrast, barvy studené a teplé ➤ přistoupí k ní jako ke zdroji inspirace skutečnost vnímá různými smysly ➤ vyjadřuje pocity z umělecké výtvarné tvorby ➤ přistupuje k ní jako ke zdroji inspirace ➤ skutečnost vnímá různými smysly	Rozvíjení smyslové citlivosti - linie (kultivace, výrazové možnosti, umístění v ploše), objemy, tvary, textury, barvy (světlé, tmavé, teplé, studené, kontrast, míchání) - uspořádání objektů do celku na základě jejich výraznosti, velikosti, - dekorativní práce - reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly (vizuálně obrazná vyjádření podnětů vnímaných ostatními smysly) - umělecká výtvarná tvorba, ilustrátoři dětských knih, film, televize,...	ČJ – ukázky z literatury pro děti, poezie, zvyky, ukázky ilustrací ČaS – tematické práce zvoleného učiva PV – práce se stavebnicemi HV – rytmus v písních a říkadlech OSV (Osobnostní rozvoj, Sociální rozvoj, Morální rozvoj) cvičení na rozvoj smyslového vnímání a kreativity – sebepoznání a sebepojetí (vyjadřování vlastních prožitků, představ) vzájemné poznávání žáků prostřednictvím výtvarných prací – utváření osobních postojů a hodnot, jejich projevů VDO (Občanská společnost a škola) - výchova k demokratickým vztahům VMEGS (Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět) - tradice, zvyky v Evropě – poznávání evropských kultur

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
tvorbě			
➤ při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy ➤ osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění)	➤ projeví ve tvorbě vlastní zkušenosti, pocity, nálady, fantazii, představy ➤ nalezne vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly ➤ uplatní ve tvorbě osobitost svého vnímání v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření	Uplatňování subjektivity - vyjádření pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností - různé typy vizuálně obrazných vyjádření (objekty, ilustrace textů, volná malba, plastika, fotografie,...), jejich rozlišení a uplatnění - různé druhy vnímání vizuálně obrazných vyjádření (vizuální, haptické, statické, dynamické) - odlišná hlediska motivace vizuálně obrazných vyjádření (fantazijní, založená na smyslovém vnímání)	MuV (Kulturní difference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita) - poznávání vlastních kulturních kořenů vzájemný respekt, rovnost a tolerance mezi etniky – rozmanitost různých kulturních tradic EV (Ekosystémy, Základní podmínky života, Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Vztah člověka k prostředí) - výchova vztahu k životnímu prostředí (tematické práce)
➤ porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace ➤ nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil	➤ identifikuje různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistoupí k nim jako ke zdroji inspirace ➤ vybere a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která vytvořil, vybral či upravil	Ověřování komunikačních účinků - utváření a zdůvodňování osobního postoje v komunikaci - popisování a vysvětlování výsledků vlastní tvorby - vzájemná komunikace mezi spolužáky o obsahu vizuálně obrazných vyjádření	MeV (fungování a vliv médií ve společnosti, tvorba mediálního sdělení) - média ve společnosti, porozumění mediálním sdělením, jejich tvorba

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání „Cesta k dospělosti“
 Základní škola Havířov-Šumbark Jarošova 33/851 okres Karviná, příspěvková organizace

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
		- proměny komunikačního obsahu (záměry tvorby a proměny obsahu ve vlastním zpracování)	

Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**
Vyučovací předmět: **Výtvarná výchova**
Ročník: **5.**

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
➤ při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné) ➤ užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a skulpturální postup; v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model ➤ nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové	Žák ➤ při vlastních tvůrčích činnostech porovná linie, tvary, barvy, objekty, objemy na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné) ➤ užije a zkombinuje linie a barevné plochy v plošném vyjádření ➤ užije a zkombinuje modelování a skulpturální postup v objemovém vyjádření ➤ užije a zkombinuje uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model v prostorovém vyjádření ➤ vyřeší samostatně úlohy dekorativního charakteru v ploše ➤ využije míchání barev, světlostní kontrast, barvy studené a teplé, odstíny barev ➤ vystihne kresbou tvar	Rozvíjení smyslové citlivosti - linie (kultivace, výrazové možnosti, umístění v ploše) - barvy (světlé, tmavé, teplé, studené, kontrast, míchání) objemy, tvary, tvary, textury - jejich jednoduché vztahy - jejich kombinace a proměny - uspořádání objektů do celku na základě jejich výraznosti, velikosti a vzájemného postavení ve statickém i dynamickém vyjádření - dekorativní práce - reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly (vizuálně obrazná vyjádření podnětů vnímaných ostatními smysly, vyjádření vizuálních podnětů prostředky vnímatelnými jinými smysly) - umělecká výtvarná tvorba, ilustrátoři dětských knih, film,	ČJ – ukázky z literatury pro děti, poezie, zvyky, ukázky ilustrací ČaS – tématické práce u zvoleného učiva PV – práce se stavebnicemi HV – rytmus v písních a říkadlech OSV (Osobnostní rozvoj, Sociální rozvoj, Morální rozvoj) cvičení na rozvoj smyslového vnímání a kreativity – sebepoznání a sebepojetí (vyjadřování vlastních prožitků, představ) – vzájemné poznávání žáků prostřednictvím výtvarných prací – utváření osobních postojů a hodnot, jejich projevů VDO (Občanská společnost a škola)-výchova k demokratickým vztahům VMEGS (Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět)-tradice, zvyky v Evropě – poznávání evropských kultur MuV (Kulturní diference, Lidské

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
tvorbě	předmětu ➤ vyjádří pocity z umělecké výtvarné tvorby	televize, reklama, tiskoviny, elektronická media, fotografie, jejich smyslové účinky	vztahy, Etnický původ, Multikulturalita) poznávání vlastních kulturních kořenů, vzájemný respekt, rovnost a tolerance mezi etniky – rozmanitost různých kulturních tradic a tolerance mezi etniky, rozmanitost různých kulturních tradic
➤ při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy ➤ osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění)	➤ projeví vědomě ve tvorbě vlastní zkušenosti, pocity, nálady, fantazii, představy ➤ uplatní vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření v plošné, objemové i prostorové tvorbě ➤ zpracovává smyslové podněty ➤ využívá je k vyjádření výtvarných představ ➤ nalézá vhodné prostředky pro jejich výtvarné zpracování ➤ uplatňuje osobitost svého vnímání v přístupu k realitě, v tvorbě, interpretaci vizuálně obrazného vyjádření ➤ zvolí a zkomponuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění) pro vyjádření nových,	Uplatňování subjektivity - prostředky pro vyjádření pocitů, nálad, fantazie, představ, emocí a osobních zkušeností (manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby) - různé typy vizuálně obrazných vyjádření (objekty, ilustrace textů, volná malba, plastika, fotografie, comics, reklama,...), jejich rozlišení a uplatnění - různé druhy vnímání vizuálně obrazných vyjádření (vizuální, haptické, statické, dynamické) - odlišná hlediska motivace vizuálně obrazných vyjádření	EV (Ekosystémy, Základní podmínky života, Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Vztah člověka k prostředí) výchova vztahu k životnímu prostředí (tématické práce) MeV (Fungování a vliv médií ve společnosti, Tvorba mediálního sdělení) - média ve společnosti porozumění mediálním sdělením, jejich tvorba

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
	neobvyklých pocitů a prožitků	(fantazijní, založená na smyslovém vnímání)	
➤ porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace ➤ nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil	➤ vytváří vědomě vyjádření, která mají komunikační účinky na jeho nejbližší sociální vztahy ➤ porovná různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření, přistupuje k nim samostatně jako ke zdroji inspirace ➤ respektuje rozdíly výtvarného zpracování ➤ interpretuje slovně vnímanou skutečnost i svou výtvarnou práci ➤ nalezne a do komunikace v sociálních vztazích adekvátně zapojí obsah vizuálně obrazného vyjádření, která vytvořil, vybral či upravil	Ověřování komunikačních účinků - utváření a zdůvodňování osobního postoje v komunikaci - popisování a vysvětlování výsledků tvorby podle vlastních schopností a zaměření - odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření - komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření (v komunikaci se spolužáky, rodinnými příslušníky a rámci skupin, v níž se žák pohybuje) proměny komunikačního obsahu (záměry tvorby a proměny obsahu ve vlastním zpracování)	

Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**
Vyučovací předmět: **Výtvarná výchova**
Ročník: **6.**

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák ➤ užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie ➤ ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociál. vztazích; nalezne vhodnou formu pro jejich prezentaci	Žák ➤ pojmenuje základní názvosloví – druhy malby, techniky aj. ➤ vysvětlí základní odborné termíny ➤ uplatní vlastní představy ➤ uplatní získané zkušenosti a zaznamená podněty z představ a fantazií – manipulace s objekty, pohyb těla a jejich umístění v prostoru ➤ zanalyzuje detaily při studiích předmětu a přenáší skutečnost na papír ➤ vytvoří lineární podobu pozorovaného objektu, skupiny předmětů na základě vnímání a pozorování zajímavých předmětů, přístrojů a mechanismů ➤ porovná a zhodnotí obrazná vyjádření s pomocí učitele a vyjádří svůj postoj k obrazným vyjádřením	Rozvíjení smyslové citlivosti prvky vizuálně obrazného vyjádření - linie, tvar, vztah a uspoř. prvků v ploše - základy portréту - základy figury - základy perspektivy - písmo uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu - vyjádření vztahů mezi objekty - základy zátiší - návrhy - studie předmětu reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly - vědomé vnímání mimovizuálních podnětů při vlastní tvorbě	Žák ➤ užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie ➤ ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociál. vztazích; nalezne vhodnou formu pro jejich prezentaci

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
	➤ odezírá linii, tvar, barvu aj. předmětu ➤ na ploše vyjádří linii a tvar ➤ výtvarně vyjádří základy perspektivy ➤ vytvoří jednoduchý portrét v linii s pomocí vyučujícího ➤ výtvarně vyjádří základy postavy, zátiší ➤ vytvoří elementární druhy písma, monogram aj. ➤ vyjádří jednoduché fantazijní představy ➤ vytvoří jednoduchý návrh	<i>Uplatňování subjektivity</i> prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností - manipulace s objekty - pohyb těla – umístění - v prostoru - fantazijní práce - barvy typy vizuálně obrazných vyjádření - hračky, ilustrace - textů, fotografie, reklama přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením - vizuální a haptické vnímání <i>Ověřování komunikačních účinků</i> osobní postoj v komunikaci - kritéria porovnávání obrazných vyjádření - základní názvosloví - výstavy	

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání „Cesta k dospělosti“
 Základní škola Havířov-Šumbark Jarošova 33/851 okres Karviná, příspěvková organizace

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
		komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření - prezentace výsledků tvorby ve veřejném prostoru - soutěže proměny komunikačního obsahu - záměr tvorby	

Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**
Vyučovací předmět: **Výtvarná výchova**
Ročník: **7.**

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák ➤ vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků ➤ interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti, vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků	Žák ➤ rozpozná realistické zobrazení předmětu, krajiny a postavy od výtvarné stylizace a nadsázky ➤ rozpozná díla malířská, sochařská a architektonická ve spojení s dějinami lidstva ➤ uvede znaky ilustrace ➤ rozpozná znaky lidového umění a současné užité tvorby ➤ vybaví si ukázky prací výtvarných umělců minulosti i současnosti ➤ využije barvy, světla a stínu pro modelaci tvarů a vyjádření prostoru ➤ vytvoří jednodušší prostorové práce s použitím tvarové, barevné a funkční nadsázky ➤ nakreslí na základě kresby podle modelu stojící postavu, ležící postavu, postavu s náznakem pohybu ➤ nakreslí na základě kresby	Rozvíjení smyslové citlivosti prvky vizuálně obrazného vyjádření - objemy a tvar prvků v ploše - světlostní a barevné rozdíly v ploše - portrét, figura, perspektiva uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu - prostorové práce reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly - vnímání a pozorování přírodních objektů a jejich vyjádření v lineární podobě Uplatňování subjektivity prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností	OSV (Komunikace) – skupina postav VDO (Občan, občanská společnost a stát) – kresba VMEGS (Jsme Evropané) – portrét, proporce obličeje, dotvoření obličeje z fotografie, skupina postav MuV (Lidské vztahy) – skupina postav EV (Vztah člověka k prostředí) – přírodní objekty

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
	podle modelu lidskou hlavu, vyjádří odlišnosti tvaru obličeje, proporce obličeje, části obličeje ➤ rozliší velikost postav a objektů v popředí a pozadí, výraznost barev a detailů v popředí, ustupující výraznost barev	- postava a pohyb těla - umístění postavy v prostoru - stínování - obličej, proporce obličeje typy vizuálně obrazných vyjádření - objekty v prostoru - statické práce - plastika <i>Ověřování komunikačních účinků</i> osobní postoj v komunikaci - utváření osobního postoje a zdůvodňování komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření - vysvětlování výsledků tvorby podle vlastních schopností a zaměří s menší pomocí učitele. proměny komunikačního obsahu - proměny obsahu vlastních vizuálně obrazných vyjádření	

Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**
Vyučovací předmět: **Výtvarná výchova**
Ročník: **8.**

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák ➤ užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatněné v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace ➤ vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření; porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádřeních ➤ porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření; vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů	Žák ➤ vytvoří obraz např. životního prostředí, ve kterém žije ➤ výtvarně vyjádří své stanovisko k různým tématům ➤ vytvoří pomocí tvarů a barevných ploch obrazový celek ➤ vytvoří obrazná vyjádření pomocí tvarové a barevné nadsázky, stylizace, písma, fotografie ➤ nakreslí na základě pozorování skutečnosti části i celek dané architektury ➤ vytvoří s pomocí učitele jednodušší grafickou technikou (linoryt, tisk z koláže, monotyp, papírořez...) určitý výtvarný objekt ➤ vytvoří na základě vnímání a pozorování v lineární podobě skupinu přírodních objektů a s pomocí učitele	Rozvíjení smyslové citlivosti prvky vizuálně obrazného vyjádření - textury – jejich jednoduché vztahy (podobnost, kontrast, rytmus) - kresby perem, uhlím, rudkou - přírodní objekty - grafické techniky uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, prostoru a čas. průběhu - vzájemné postavení objektů - prostorové práce + uspořádání na základě jejich výraznosti - portét reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly - vizuálně obrazná vyjádření podnětů hmatových, sluchových, čichových,	OSV (Kreativita) – vzájemné postavení objektů, dekorativní řešení plochy VDO (Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování) – tematické práce VMEGS (Objevujeme Evropu a svět)- tradice – Vánoce, Velikonoce MuV (Etnický původ) – fotografie EV (Ekosystémy) – kresba perem, uhlím, rudkou, tuší

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
	vytvoří základy stínování ➤ uplatní své osobní prožitky a představy při tvorbě prací vyjadřujících vztahy dvou až tří postav ➤ zaznamená zajímavé detaily architektury pomocí technik jak např. kresba, frotáž, otisk, tupování aj. ➤ nakreslí podle modelu daný předmět ➤ dodrží proporční zákonitosti postavy ➤ vymodeluje postavu pomocí světla a stínu ➤ vymodeluje lidskou hlavu pomocí světla a stínu ➤ vytvoří svou představu o určité věci pomocí prostorových prací ➤ využije znalostí a informací z filmové a literární tvorby	chuťových smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření - umělecká výtvarná tvorba - fotografie, film <i>Uplatňování subjektivity</i> prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností - akční tvar kresby - kresba podle modelu a její proměny - proporční zákonitosti postavy typy vizuálně obrazných vyjádření - malba suchým pastelem, kvaš - animovaný film přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením - vnímání obrazných vyjádření (statické, dynamické) <i>Ověřování komunikačních účinků</i> osobní postoj v komunikaci	

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
		- odlišné interpretace obrazných vyjádření komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření - v komunikaci se spolužáky proměny komunikačního obsahu - proměny obsahu vizuálně - obrazných vyjádření vlastních děl	

Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**
Vyučovací předmět: **Výtvarná výchova**
Ročník: **9.**

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák ➤ rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu	Žák ➤ kresbou zachytí linie zobrazované skutečnosti (části lidského těla – např. dlaň) ➤ vytvoří otisky – sádra, křída, temperové barvy aj. ➤ kresbou vyjádří symboliku pohybů, gest (řeč prstů a rukou) vytvoří práce s realistickým obrazem tváře, postavy (kresba, malba, grafika) ➤ zrealizuje práce s vlastní představou o vnitřních pochodech lidského těla, duševních stavech aj. ➤ vytvoří prostorovou práci s figurativním námětem (tvarová a barevná stylizace) ➤ zvolí vhodný materiál dle svých představ a na základě vlastního výtvarného návrhu a cíle ➤ vytvoří na základě své představivosti a svých znalostí	Rozvíjení smyslové citlivosti prvky vizuálně obrazného vyjádření - jejich kombinace a proměny v ploše, objemu, prostoru a v časovém průběhu (dynamické proměny, struktura) - symbol - body-art (cesta labyrintem mého těla, barevné myšlenky, růžové sny...) uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu - lineární, světlostní, barevné, plastické a prostorové prostředky a prostředky vyjadřující časový průběh ve statickém i dynamickém vyjádření - prostorové práce s figurativním námětem	OSV (Sebepoznání a sebepojetí, Kreativita, Hodnoty a postoje) – tematické práce(já za X let), vlastní tvůrčí záměry, hodnocení, utváření os. postojů, hodnocení výt. děl, prezentace svých prací VDO (Občanská společnost a škola) – tematické práce VMEGS (Evropa a svět nás zajímá, Jsme Evropané) – proměny objemu, prost. v čas. průběhu, labyrint, body art, reklama, otisky, comics MuV (Kulturní difference, Lidské vztahy) – symbolika, prostorové práce s figur. námětem EV (Lidské aktivity a problémy životního prostředí) – volná malba, kvaš, suchý pastel MeV (práce v realizačním týmu) – prostorové práce, plastiky

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
	barevnou podobu předmětu (např. naše planeta) ➤ využije možností kombinování výtvarných technik (malba, koláž, frotáž, tisk, počítačová grafika) ➤ vytvoří reliéfní podobu povrchu (např. planety) pomocí tvarování papíru, hlíny, kašírování, sádry aj. ➤ vytvoří konstrukci technických vymožeností (robot, mobil aj.)	- dekorativní řešení plochy reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly - vizuálně obrazná vyjádření podnětů pohybových a vyjádření vizuálních podnětů prostředky vnímatelnými ostatními smysly - reflexe ostatních uměleckých druhů (hudebních, dramatických aj.) - kombinování výtvarných technik - modelace obličeje na základě hmat. vnímání smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření - tiskoviny, televize, elektronická média, reklama - výběr kombinace a variace ve vlastní tvorbě <i>Uplatňování subjektivity</i> prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností	

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
		- akční tvar malby - fantazijní práce + barevné podoby předmětů - reliéfní podoba povrchu - uspořádání prostoru, celku vizuálně obrazných vyjádření a vyjádření proměn - výběr uplatnění a interpretace - otisky – křída, sádra, temp. barvy typy vizuálně obrazných vyjádření - skulptura, comics, elektronický obraz, vizualizované dramatické akce, komunikační grafika - rozlišení, výběr a uplatnění pro vlastní tvůrčí záměry přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením - hledisko jejich motivace (fantazijní, symbolická, založená na smyslovém vnímání, racionálně konstruktivní, expresivní) - reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech	

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
		<i>Ověřování komunikačních účinků</i> osobní postoj v komunikaci - kritéria pozorování a zdůvodňování obrazných vyjádření bez pomoci učitele komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření - vysvětlování a obhajoba - výsledků tvorby bez pomoci učitele proměny komunikačního obsahu - historické, sociální a kulturní souvislosti	